

Telegraful Român.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipogr. arhid., Sibiuu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției »Telegrafului Român«, str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Cu cine va merge România?

(b.) «Politica este doctrina posibilului. În politica externă există momente, cari nu se mai reîntorc. În cele mai multe cazuri o politică pe față și cinstită va avea succese mai mari decât oricare machiavelism din timpuri trecute. Însă o astfel de politică are lipsă și de un bărbat plin de o deosebită personalitate de încredere, pe care mai ușor o pierzi decât o poți câștiga»...

Am citat aceste cuvinte din *ideile și memoriile* lui Bismarck, căruia nu i se poate contesta autoritatea unui celebru diplomat al timpului în care a trăit.

E cert, că Germania de azi este creațiunea dibăciei politice a unui Bismarck, și uriașa putere de ce s'a dovedit acum Germania s'a clădit pe temelia principiilor sale politice.

Orice stat a avut succese politice numai atunci, când a avut și oamenii săi mari, ca să le provoace.

Lui Bismarck dela 1870 i-a luat locul la 1914 Wilhelm al II-lea. La 1871 cel mai mare diplomat al Europei a câștigat pe seama regelui Prusiei coroana de împărat german, iar astăzi al treilea împărat german se dovedește de cel mai iscusit diplomat al lumii.

Aceasta dovedește, că un dominitor poate conduce politica externă, tot așa de bine, ca și un diplomat, dacă are ingeniositatea politică, ce nu este legată de tron, nici de fotoliu, ci de personalitatea în care își pune încrederea un neam întreg în momentele cele mai grele.

Cum la 1870 Nemții și-au pus toată încrederea lor în Bismarck, așa la 1914 această încredere deplină au avut-o în împăratul lor și au reușit întotdeauna.

Ceeace pentru un stat mare, bine condus, ca Germania, s'a adevărit spre folosul lui, nici pentru un stat mic nu poate se fie diferent, ca principiu.

Cât privește România, există o mică deosebire, care îi servește cu atât mai mult spre laudă. Aici succesele ei dela 1859, 1866, 1877 și 1913, să dătoare domnitorilor și bărbaților ei de stat împreună.

Fără un Cogălniceanu nu putea face Cuza unirea la 1859 și viceversa. Fără Carol și Brătianu nu se putea înfăptui renașterea principatului român la 1866, nici independența și ridicarea lui la regat în 1878. Iar succesul ultim dela 1913 se dătoare regelui Carol și unui Titu Maiorescu.

Ce va face România acum, când soarta ei mai grea ca totdeauna este pusă în mâinile unui Rege tânăr și a unui bărbat de stat nou pe arena diplomației externe, — nu putem ști.

Dar atâta putem judeca, după cele cincisprezece luni de când focul european s'a început și s'a extins până la frontierele regatului român, că atât noul Rege, cât și noul diplomat extern al României, sunt oameni cari

vor face, când va sosi timpul, politica posibilului, adevărata politică ce se comportă cu interesele reale ale României.

Situația României este una dintre cele mai grele, dar și succesul ei politic va fi unul dintre cele mai mari, dacă în momentul oportun se va găsi soluția cea mai potrivită pentru realizarea lui. Căci cum sentențios spune Bismarck: «în politica externă există momente, cari nu se mai reîntorc»...

Fără a avea pretenția de a ne amesteca în grelele probleme politice ale statului român, în a cărui politică nu ni se cade nici un drept de amestec, ca observatori ai situației generale credem, că acel moment, care nu mai poate reveni altădată pentru România, *este aproape sosit*. Și anume, *recucerirea unei provincii pierdute fără vina ei*. *Recucerirea Basarabiei și întregirea regatului Român cu acele teritorii, cari se-i asigură pentru veci* gurile Dunării, de importanță capitală pentru independența ei comercială la mare.

Este adevărat, că e foarte grea realizarea acestui vechiu ideal al României când ar fi vorba, ca ea singură să-și ia înapoi aceea ce deține de multă vreme vecina împărăție rusească, încă destul de puternică pentru a-și resbuna ulterior.

Dar singură nici odată România nu va fi în stare să-și reocupe provincia pierdută, cum nici Bulgaria nu s'ar fi încumetat să între în acțiune împotriva Sârbiei, ca să-și reia Macedonia, dacă nu-i știa aproape pe Nemți și Austro-Ungari.

Bulgaria acum a început ostilitățile față de Sârbia și cu concursul ei puterile centrale vor pătrunde cât mai curând în Sârbia și peste Bulgaria mai departe.

Când oștirile noastre se vor putea împreuna apoi cu cele turcești, atunci Rusia este împrejmuțată de sus și de jos. Atunci incontestabil și pentru România s'a ivit momentul «posibilului» și cooperarea ei cu armatele centrale de sus și cu cele otomane de jos îi vor asigura cei mai buni sorți de isbândă.

Balkanul întreg, cu excepția Sârbiei, atunci va constitui o nouă forță, o forță care are importanța unei mari puteri, dacă vom considera, că România, Bulgaria și Turcia, la care se va alătura și Grecia, împreună formează un bloc cu o capacitate armată de cel puțin 2 milioane.

Cooperarea comună a acestor state cu puterile centrale va accelera sfârșitul crâncenului război, spre isbânda finală, care va fi de partea noastră, și spre asigurarea acestei noi grupări de state care-și vor putea garanta reciproc teritoriile cucerite față de orice potrivnici mari și mici.

De aceea noi credem, că s'ar putea răspunde la întrebarea: «Cu cine va merge România?» numai astfel: «Cu aceia, cu cari poate se meargă în situația ce să desfășoare tot mai clar și mai precis, și care îi indică

României calea prin care poate eși la liman, condusă de cei doi factori în a căror mână este depusă soarta ei viitoare, condusă de un Rege cuminț, ca și înțeleptul lui unchiu, și de un destoinic bărbat de stat, ca și merituosul lui părinte.

Politica externă a României a avut lipsă mai ales în aceste momente de astfel de oameni. Norocul a vrut, ca ea se-i aibe. Încrederea țării este cu ei, cum a fost întotdeauna în momentele decisătoare.

Ciasul hotărâtor poate suna cât mai curând. Că va fi un cias bun pentru România, nu ne îndoim, câtă vreme Dumnezeu o va ajuta. Iar devisa armatei române este: «Nihil sine Deo!». Și aceasta a fost talismanul ei în trecut, cum va fi și pentru viitorul ei. Iar când eroii dela Ivanogorod se vor găsi la olaltă cu leii dela Plevna pe câmpiile Basarabiei, atunci nici o putere din lume nu există se mai poată răpi din aceste brațe viguroase pământul românesc cel mai nenorocit, ce-și așteaptă din clipă în clipă scăparea, prin frații din țerele vecine!

De ce se duc? Se menține svonul, că sir Edward Grey și-a înaintat demisia din demnitătea de ministru de externe al Angliei și nu e desmîntită nici știrea despre apropiata retragere a lui Sasonow dela conducerea politice externe rusești. Ba vin vești acum și despre apropiata retragere a lui Sonnino, ministrul de externe al Italiei. De ce se duc oare toți? Sigur că în prima linie pentru nesuccesele pe cari le-au avut pe cale diplomatică în Balcani, dar apoi și din alte motive. Să ne aducem aminte, că la începutul războiului se legase o învoeală între Franța, Anglia și Rusia, de înțelesul, că nici una din aceste puteri nu e în drept se lege pace separată, ci numai toate trei împreună. Învoeala e subscriasă de cei trei miniștri de externe, cari acum se duc, sau de impuțerniciții lor. Prin retragerea tuturor trei, învoeala devine însă iluzorie, pentru că ea nu obligă pe urmași, și astfel fiecare putere din antantă își redobândește dreptul de a cere și a lega pace atunci, când ea îi simte necesitatea. Și cine știe, dacă nu va fi Anglia, care s'a lădat cu război de zece ani, cea dintâi, care va uza de acest drept, legând o pace favorabilă și lăsându-și tovarășele se iese cum știu din încercătură?..

Declarațiuni importante. Șefii partidelor antantiste din România, domnii T. Ionescu și N. Filipescu, au fost în cursul săptămânei trecute la domnul prim-ministru Brătianu pentru a-l îndemna se iasă din neutralitate, se ordoneze mobilizarea armatei române și se între în acțiune alături cu antanta, atacând pe Bulgari, aliații puterilor centrale. Domnul prim-ministru Brătianu le-a declarat însă următoarele: «Nu schimb nimic din politica actuală a guvernului, și dacă aceasta nu vă mulțumește, răsturnați-mă». Numiții domni antantisti au și convocat pe Duminecă două întruniri mari patriotice, în scopul resturnării guvernului. Dar cu greu vor putea ajunge la scopul dorit, — pe lângă tot prețiosul concurs pe care-l au dela Drumarii noștri, — anume, de a pune ei mâna pe guvernarea țării, pentru că tot în cursul săptămânei trecute a declarat domnul Emil Costinescu, ministrul de finanțe al României, în fața unui redactor dela «Adevărul», că întâmplându-se cumva, ca guvernul actual să se retragă, locul seu nu-l va lua,

la nici un caz, altul, decât numai *partidul conservator* de sub șefia domnului *Alexandru Marghiloman*. Ambele declarațiuni acopăr pe deplin părerile noastre exprimate în prim-articolul din numărul 98 al acestui ziar.

„Spre progres“.

— Reflexiuni —
de preotul Ioan Dandea.
(Fine.)

Amintesc două cazuri caracteristice: a. Scriitorul Slavici făcând o călătorie de studii prin străinătate, frumoasele experiențe ni le împărtășește în o instructivă dare de samă intitulată: «Practica Religioasă» în Elveția. Dacă ar fi urmată de mulți intelectuali, s'ar înlocui o practică nereligioasă luată din apus cu una religioasă luată tot din apus. S'ar înlocui o practică cu alta, spre folosul progresului mentalității multor intelectuali (Revista Teologică a. 1908 nr. 9-10). — b. Cazul al doilea e al poetului Goga, care ne descopere tot odată și un defect al mentalității multor intelectuali români. Înainte de a merge în Anglia în călătorie de studii, a avut un mic război cu Revista Teologică din Sibiuu, pe chestii principiale de credință. După-ce a făcut multe experiențe frumoase în străinătate, venind acasă cu multă modestie a făcut mărturisirea importantă, care poate sluji ca o aducere aminte de credințele religioase străbune pentru mulți intelectuali, că trebuie să «Vrem o credință».

Oare chiar intelectuali, cari stau în fruntea afacerilor noastre economice, financiare, comerciale și industriale și aceia cari se ocupă serios cu aceste chestii, năzuindu-se să contribuie la progresul economic general după puterile lor, nu au trebuință de experiențe în străinătate pentru a li se schimba multor intelectuali și a schimba prin aceste experiențe și altora mentalitatea în multe privințe?

Oare în străinătate băncile, cari sunt instituții naționale și au drept capital avere națională și cari se năzuiesc să contribuie la progresul economic al națiunii și la înmulțirea bogățiilor naționale, să se ocupe numai cu fructificarea capitalului prin interese cambiale? Nu se ocupă oare și cu valorizarea și distribuirea cinstită a produselor agriculturii, bună oară cu valorizarea cerealelor, care la noi e lăsată în mâinile speculanților, cari storc munca producătorilor și a consumatorilor și cari de cele mai multe ori sunt străini de neam?

Dacă se ocupă băncile cinstite din străinătate cu bun rezultat (d. e. în Danemarca) cu aceste afaceri și cu alte tot așa de productive, de ce nu se ocupă și ale noastre mai intensiv? Nu ar trebui oare multor intelectuali să le fie schimbată puțin mentalitatea în această privință? Nu ar putea oare la noi băncile, cari posed avere națională, să înființeze în centrele provinciale măcar librării de cărți și ziare? Acest negoț de cărți și ziare bune pe lângă că nu ar aduce

nici un deficit, ci un oarecare venit, căci începe și la noi să se plătească și prețuiască cartea și ziarul bun, ar contribui la propagarea culturii, care e un factor hotărâtor pentru înmulțirea bogățiilor materiale, din care și băncile ar lua mult folos.

Se înțelege, că trebuie făcute toate după împrejurări și trebuințele poporului, dar trebuie făcută organizarea economică, și cine o poate face la noi mai bine decât băncile, ai căror conducători au făcut studii întinse acasă și în străinătate?

Se va zice: nu avem oameni specialiști în ramii economice, de comerț etc. Dacă nu avem astfel de specialiști, cari să-și facă carieră din funcțiile ce ocupă la institutele economice, de comerț etc. înființate de bănci, atunci trebuie să ni-i facem, să ni-i creștem. Tineri cu bune pregătiri cred că sunt destui, cari nefiind ocupați la noi, sunt siliți să treacă în România. Ce ar costa băncile, dacă în vederea viitoarelor așezăminte ce au să întemeieze, ar da unor tineri harnici și pricepuți mijloace de a se specializa? Nici chiar în cazul, când unii sau alții din tineri nu ar voi să stea în serviciul așezămintelor întemeiate de bănci, ci ar voi ei să întemeieze independent unele așezăminte, nu s'ar perde nimic, căci deși ar pierde poate pentru moment acele bănci, ar câștiga totuși națiunea și prin ea și băncile.

Și din aceste defectuoase espuneri se poate vedea, că mai întâi trebuie schimbată mentalitatea intelectualilor, căci atunci se va schimba și a masselor poporului, a țărănimii, care e mult mai conservativă și de multe ori e bine că e astfel. Numai schimbându-se în bine mentalitatea, atât a intelectualilor cari sunt lumina națiunii, cât și a masei poporului, care e puterea națiunii, se va face schimbare în bine și în lucrările lor. Eu sunt de părere, că începutul trebuie să se facă cu intelectualii, căci atunci urmează prin imitație și poporul.

E adevărat, că la țărănimea din apus se poate observa mai multă ordine, regularitate, mai multă bună stare și așezare; dar acestea sunt efecte ale mentalității lor, precum și rezultat practic al mentalității superioare a intelectualilor lor. Numai prin o mentalitate superioară a intelectualilor români va deveni mai superioară decum e și mentalitatea poporului (clasa de mijloc și țărănimea).

Un defect al mentalității multor intelectuali români, de care am și făcut pomenire mai înainte e, că se cred cu mult prea învățați, după ce termină școalele, decât să se mai cultive sufletește în cursul vieții, uitând, că cât trăim trebuie să tot învățăm,

uitând, că puterile sufletești sunt ca apa: apa curgătoare totdeauna e curată, proaspătă și plăcută, apa stătătoare însă de multe ori capătă gust rău, răspândește mirosuri neplăcute, e netrebnică. Puterile sufletești bine folosite sunt totdeauna curate, proaspete și foarte plăcute tuturor; deci puterile sufletești, cari sunt ținute în trândăvie, lăncezesc, se umplu de necurătenii, cari prin faptele lor răspândesc mirosuri neplăcute în jurul lor. Din aceștia se recrutează cei mai înverșunați semidocti, cu greu de adus pe calea cea bună de pe calea rățâcirii.

Alții se ocupă numai cu specialitatea lor și anume cu spuma carierei lor, fără a străbate la adânc, și astfel nu simțesc necesitatea de a se mai ocupa cu alte specialități ale culturai generale și prin aceasta devin unilaterali, și de mulțori atacă ceea ce nu e de atacat și trec cu nepăsare pe lângă ceea ce e interesant și foarte vrednic de atențiune.

În viață prea puțin să țină școala cu intelectualii, — prea puțin li se arată că și ei au trebuință de multă învățatură, de multă lumină. Ei sunt ochiul națiunii, și dacă ochiul națiunii e întunecat, tot corpul națiunii e întunecat. Orb pe orb conducând amândoi cad în groapă. Cât de bune ziare de învățatură și lumină, (de pildă «Neamul Românesc» al lui Iorga), cât de bune și multe cărți bune de popularizare a culturai naționale și străine li-ar trebui multor intelectuali! Dacă sunt cu adevărat cultivați sufletește intelectualii, atunci și cultivarea sufletească a poporului se va face cu multă ușurință și cu foarte bune rezultate. «Pretențiile necumpătate, luxul, fudulia, intrigile, calumniile, invidia, ura — cari se observă la mulți intelectuali români, — și cari zădărnicesc multe lucruri bune și ne opresc în desvoltarea noastră», — dovedesc că în primul rând intelectualii trebuie să fie cultivați sufletește, apoi poporul. (Rev. Teol. 1912. Dr. Bălan, Educația religioasă a intelectualilor noștri, pag. 22).

Nu putem să afirmăm, că nu se îndeplinesc toate și la noi cu aceeași ordine și regularitate ca în apus. Progresele săvârșite până acum ne dau cheazăia, că încet, dar sigur tot înaintăm pe calea progresului, fiindcă lumina cu care cei aleși conduc națiunea română, e lumina curată a adevărului, a sincerității și a dragostei de neam și de moșia străbună.

Știu că autorul luminosului articol pomenit mai înainte (vm) — un distins fruntaș, un ales al națiunii, — le știe acestea mai bine decât mine, dar mi-am luat îndrăz-

neala de-a accentua mai tare unele părți din articol, cari mi s'au părut că nu sunt destul de accentuate, deși meritau. Mi-am luat îndrăzneala de-a scoate la iveală unele momente interesante, cari i-au scăpat din vedere scriitorului pomenitului articol. De-o fi bine, de-o fi rău, ceea ce am scris, judece cetitorii.

Răsboiul.

Trupele noastre au capturat dela Ruși un tren panțerat, plin de puști, mitraliere și muniții, aduse toate din Japonia. Armata lui Hindenburg a făcut înaintări pe la Mitau. Rușii au îndreptat atacuri vehemente pretutindenea, dar au fost respinse toate.

La frontul dela apus Nemții au nimicit un aeroplan englez și au luat dela Francezi câteva mitraliere și câteva sute de prizonieri.

La frontul italian situația e cea veche. Asupra pozițiilor trupelor noastre se îndreaptă foc viu de artilerie pe întreaga linie și s'au dat atacuri noue de infanterie, dar toate au fost respinse. Perderile Italianilor sunt mari, la Isonzo și Doberdo mai ales.

La frontul sârbesc înaintarea trupelor aliate se face conform planului. Trupele noastre au ocupat orașul Șabaț, cele germane înaintează spre Petrovaț, iar Bulgarii cuceresc mereu teren și închid drumul pentru trupele antantei, trimise în ajutorul Sârbilor. Pe la Kumanovo Bulgarii au luat dela Sârbi mai multe tunuri și 2000 de prizonieri.

Telegramele primite astăzi ne mai spun, că Maciva e curățită de tot de trupe sârbești și că trupele germane înaintează pe ambele maluri ale Moravei pe teritor sârbesc. Trupele bulgare au intrat în valea Timocului. E asigurată și trecerea în valea Vardarului. Lupta se dă acum la Negotin între Sârbi și Bulgari.

Ceasuri de groază.

— Din întâmplările războiului. —

Ziarul rusian *Journal* publică notițele unui ofițer de artilerie francez. Eată câteva părți din aceste notițe:

Bateria a treia, ridicată astăzi demersă, a primit ordin să acopere cu orice pret retrăgerea și să oprească necondiționat înaintarea dușmanului până la ora cinci după amiază. Bebând răspundea la exoluziile dușmane, fără a fi în stare să închidă gura tunurilor germane, a căror proiectile cădeau pretutindeni cu șgomot infernal.

Și câte a îndurat sârmăna noastră baterie! Din patru tunuri mai avea trei. Al patrulea, cu roțile frânte, cu patul țarțit, cu țeava crăpată privind spre cer, nu era decât o masă de fier slată. O granată germană de 15 centimetri a scos tunul definitiv din

luptă și i-a cmorât trei feciori. Rupti în bucăți zăceau soldații în jurul tunului sfărmat, și între sârmălele creștate, frâtele tortite și corurile sfâșiate luceau bălți de sânge, d'asupra cărora sbârâă au muștele mari negre, și ca îmbătate se izbeau unele de altele.

Oamenii căzuți aici nu erau singurele noastre jertfe. De-asupra pământului scurmat, care părea șgdnit de cutremur, erau culcate figuri reci cu bratele întese. Unele din aceste figuri, în chinurile morții, își imbrățăseră în țărână degetele cuprinse de șgârșiri.

Dar cei rămași în viață erau cu mult prea ocupați, decât să mai simtească fiorii împrejurării. Nu luau în seamă prășdencia aceasta, nici nu o vedeau. Ca masinile, în regulă, fără să le pese de ploaia nelinteruptă a gloanțelor, încercău eară și eară tururile. Nu aveau timp să se teamă de moarte.

Pe un delnos aproniat sta un tinăr sublocotenent, blond și subțirel. Ia o h' ținea ochiului, ear glasul său sonor trimeea ostașilor săi poroncelle ca pe tuct. Jurele ofițer, înainte cu câteva zile, se trudea cu deslegarea problemelor la Școala de politehnică. Acum avea să comandă o baterie deoarece căpitănul căzuse, locotenentul cu falca sfărmată era transportat în ambulată; așa, firește, sublocotenentul li-a luat locul în mijlocul învălmășelii de care de altfel n'avea teamă. Cu liniște neturbarată conducea focul tunurilor. În vreme ce moartea îl pștea în cea mai cumplită formă.

— Eată-i! Colol

Soldatul de pază v'ne șgat, își înalță bratul, pare că ar vrea să arate ceva în dașărțare. Sublocotenentul își țintește privirea înt'recolo. A zărit și dașul lucrul îngrozitor. Este la o distanță de doi chilometri, și de-a stănga și de-a dreapta: grupuri dese din satul arzând și făceau drumul înainte; dușmanii păreau niște puncte sure sărind, uneori se apropiău, apoi dispăreau, earăș sârreau, alergau înainte, se aruncau la pământ, de nou porneau, tot mai numeroși, la urmă nesfârșit de mulți. Era infanteria germană, care năvălea sub scutul artileriei sale.

Sublocotenentul deplin liniștit și-a scos ceasornicul, s'a convins că timpul fixat trecuse de mult, s'a îndreptat spre baterie și a dat ordin: *Foc repede la două mii de metri!* A dat cu mâna un șmar, și când s'a convins că scoteala nu e greșită, și că proiectilele sale năpădesc liniile dușmane, a trecut și dașul între artileriștii săi.

Momentul era critic. La comanda ofițerului, căii sub aspra lovitori de biciuri, acoperiti de norul prafului, în tropot tunștor s'au avântat dela marginea pădurii, tocmai ca la manevre. În clipa următoare artileriștii au înhamat fogarii la tunuri, au încălecat și au dat pînteni animalelor cu atâta putere, încât eară sângerând au sârit la două picioare și au întins o fugă sâlbatică răturând pietri și bulgări de pământ.

De și totul s'a executat cu multă reneșune, germanii pănditori au băgat de seamă. Și d'ntrodăță, ca trăsnetul, au urmat din toate tunurile lor salve după salve; o vijelie necurmată de șrapnela și granate izbea în cei ce se refugiau. Într'o secundă oameni și animale erau acoperiți de un strat voluminos de fum; ear ferul, pământul și pietrele pare că voiau să-i înghită cu totul.

Calăreții răniți se clătinau în șelele lor. Din tronurile cailor atârneau matele. Acelaș lucru s'a întâmplat cu calul dinainte al unui

FOIȘOARĂ.

Neuitatului coleg

Romul Muntean, cleric în a. II-lea.

Sibiu, 7 Octombrie v.

E aproape anul. Focul războiului se aprinsese de mult și ardea cu o putere crescândă. Răniții veneau ca să umple spitalele noastre și noi ne uitam cu jale la ei. Cum s'au dus și cum trebuie să vină!

Glasul țării a străbătut și la noi, pacienții muncitori ai viei blândului Isus. Vom merge și noi — ne ziceam cu totii, — vom merge și ne vom înrola și noi în șirurile binefăcătorilor. Vom da mână de ajutor răpuzincioșilor, le vom lega rănile sângerânde și le vom alina durerile povestindu-le vorbe de mângăere. Mântuitorul doar face a vindecat. El a îndăznit și a biruit. De ce să nu îndrăznim și noi? Și cât de înflăcărat erai și tu, dragă Romule: „Vom merge — ziceai — și la anul doar ne vom întâlni, veseli și voinici, așa cum ne despărțim acum”. Apoi un strâns de mână, un Doamne ajută și la revedere. Atâta a fost tot. Și te-ai pierdut în noaptea negră, ca să-ți sjuig țoverșii cari se gâbeau să nu scape trenul. Și ne-am dus cu totii, care unde își șlesese locul. Tu, cu alți patru prieteni nedespărțiți, te-ai dus la Orăș-

tie, ca acolo să ți implinești datoria față de aproapele. Dar a trebuit să cazi și tu jertfă, să fi și tu țosirat pe răvașul celor căzuți ai noștri, să fi și tu jertfa războiului mondial.

După o muncă istovitoare de mai multe luni, te-ai întors acasă cu germenul morții în piept, cu nădejdea, că sub aripile mamei tale vei știa scut. Dar va, nici lacrimile, nici rugăciunile ei nu te mai puteau mântui. Tu o vedeai aceasta și voi'ai să o ascunzi dinaintea ei. Adeseori, când se apropia cu lacrimi în ochi de patul tău, i-ai zis: „Las, mamă, nu mai plânge, eu mă voi face bine, dă-mi biblia să cetesc.” Dar ochii ți se împăuenjneau, cartea o scăpai din mâni, ear tu vedeai că nu mai e nădejde, nu-ți mai poți ascunde durerile. Iar de pe sufetul mamei tale se desprindeau, încetul cu încetul, nădejdale legate de tine, întocmai cum se desprind de pe arbori frunzele îngălbenite în zilele târzii de toamnă. Și ea plângea ascunsă dela fața ta. Dar lacrimile unei mame sunt cu atât mai amare, cu cât ea trebuie să le verse în ascuns.

Tu te stârgeai încet cu capul între perne, iar biata-ți mamă își vedea în fiecare clipă nimicindu-i-se câte un vis dulce. Iluziile i se pierdeau una după alta și dacă credința în Dumnezeu nu ar fi susținut-o, încă demult ar fi căzut în desperare.

Te-ai dus, dragă Romule, lăsându-ți în urmă o mamă nemângăiată, trei frați și o

scră, colegi și prieteni. Vjela vremilor de azi te-a răpit fără de veste dintre ai tăi, și te-ai dus departe, acolo unde nu este durere, nici întristare. Și erai așa de voinic și de tiner, abia de 20 ani... Dar ce să faci. Așa e voia soții.

Dormi deci în pace, noi nu te vom uita nici odată. Un coleg.

Studii asupra Creștinismului

considerat ca legătură de unire între popoare.

(Urmare.)

Trebuie prin urmare să admitem în principiu libertatea de discuțiune și libertatea de conștiință, căci fără aceasta s'ar nega libertatea înșasi, care este sigiul imprimat de Dumnezeu pe creatura sa morală și înțelegătoare.

Însă trebuie să admitem în acelaș timp, că pentru a păzi libertatea înșasi, este neapărat să nu abuzăm de ea și să nu facem să degenereze în licență.

Care este limita, care va distinge între trebuințarea de cătră abuzarea de libertate?

Fără a intra într'o mulțime de considerățiuni, care se nasc de sine sub condaul nostru, vom zice într'un mod general și prescurtat, că întrebuințarea exterioară a libertății se oprește cu necesitate la limita, pe care i-o creează libertatea deapropelui.

E de tot evident, că eu nu pot fi liber în detrimentul altuia, care are aceleași drepturi ca și mine la libertate.

După această regulă eu n'am dreptul să vatăm nici conștiința, nici inteligența altuia. Eu am dreptul să expun în mod serios modul meu de a vedea asupra diferitelor chestiuni discutate; dar îndată-ce ies din discuțiua serioasă pentru a intra pe terenul atacului plin de patimă și nu mai respect pe cel cu care discut, atunci eu nu usus de libertate, ci abuzuez de ea. Dau adversarului meu autorizat să abuzeze și el de ea, și patima înlocuiește rațiunea.

Oi ce om serios și conștientios înțelege perfect de bine diferența, care există între libertate și licență. Nu cred că trebuie să mă întind asupra acestui subiect după voia acelora, cari nu vreau să înțeleagă.

Nici nu scriu pentru ei, ci numai pentru oamenii serioși și de bună credință.

Drept concludiune a celor ce preced, mă cred în drept să susțin:

1. Că libertatea este un lucru foarte bun în el înșusi și un dar, pe care Dumnezeu l-a făcut omului;
2. Că trebuie, prin urmare, ca creștini să o adm tem în principiu;
3. Că trebuie să o admitem în ale ei două cele mai înalte manifestățiuni: libertatea de conștiință și libertatea de discuțiune, atât cu graiu, cât și în scris;

tun: s'a răsturnat cu un gemăt răgnos. Subofiterul care călătorea alături, în grabă i-a tăiat cureaua, și tunul scăpat de greutate a sărit cu putere peste cadavru. Acesta a fost ultima jertfă a zilei de astăzi așa de bogate în sacrificii.

Cai singuratici, speriați de fulgere și învelți în nori de fum și praf, oameni cu mintile pierdute alergau ca vijeliile pe pământul răscolit de granate, și nimic n'a mai rămas dintr'insii, decât în mijlocul cadavrelor un tun cu roatele rupte, care n'a putut fi mișcat din loc...

Dar când trupa artileristilor a cotit după un deal, deodată un călăreț s'a întors îndărăt și, plecat pe gâtul calului ca și când ar porni un nou atac, se aruncă spre dușman, fără să se gândească la suerul gloanțelor din jurul său. Germanii sănt acum la o distanță de șapte sau opt sute de metri dela trofeul lăsat în câmp. Se opresc mirati. Ce voiesc să facă oare călărețul singuratic în fuga sa sălbatică? Este dezertor sau trădător? Sau nu-și mai poate înfrâna calul?

În aceste momente călărețul s'oprește la tunul răsturnat și și oprește calul însoțit. Descalacă și se pleacă asupra tevii tunului. Sboară gloanțele împrejurul său și se izbește de apărătoarea de fier a tunului...

Germanii au înțeles, ce voiesc călărețul francez. Dar lui nu-i păsă de ei. Oțtând usurat a smuls închizitoarea tunului și cu o sprintenie de maimuță a sărit în șeaună și a rupt-o d'a f ga cu atâta repezime, încât potcoavele calului la fiecare pas aruncau scântei.

Din acela n'o să mai tragă nime focuri, — murmură printre dinți oștășul nostru.

Gloanțele tot îl mai urmăresc în alergarea nebunească. E-a minune, că mai poate sta drept pe cal...

N'au fost nemții harnicii să pună mâna pe voinic, dar totuși au izbutit să-i trimită două gloanțe în corp...

NOTĂȚI.

Aniversarea Principelui Carol. În 3 Octombrie v. c. a împlinit Alteța Sa Regală, Principele Carol Moștenitorul de tron al României, anul 22-lea al etății. Din acest prilej a primit felicitările guvernului român, prin rostul domnului prim ministru Brătianu, în palatul dela Cotroceni, în prezența Suveranilor. Majestatea Sa, Regele Ferdinand, multumind guvernului pentru felicitări, a adresat Principelui Carol o vorbire foarte frumoasă și cu adevărat înălțătoare. O vom da întreagă în numărul viitor.

Mare procesiune în Viena. Pentru învingerea armatei austro-ungare s'a făcut Duminecă după amiază în Viena o procesiune în pozantă, la care au participat zeci de mii de oameni. Procesiunea, condusă de cardinalul Pff, a pornit dela biserica votivă peste Burg, până la biserica Sfântului Ștefan. Erau de față în procesiune arhiducesele Zita, Maria Iosefa și Maria Anunciata; ear moștenitorul de tron, arhiducele Carol Francisc Iosif, aștepta în biserica dela Sf. Ștefan împreună cu ceilalți membri ai casei domnitoare. Intreaga ceremonie a decurs cu splendoare și în cea mai mare ordine.

3. Că trebuie să ne simm a distinge libertatea însăși de abuzul de această libertate sau de licență care este vrăjmașul cea mai directă a libertății.

Avem să semnalăm acum, din punct de vedere creștin, unul din cele mai grave abuzuri de libertatea de conștiință și una din cele mai rele interpretări, ce s'a făcut cu acest principiu sacru.

Întalnim chiar în sinul creștinismului oameni, cari pretind, că pentru a uza în mod legitim de libertatea sa, fiecare este obligat să-și facă religia după chipul său, fie cu ajutorul propriilor sale reflexiuni, fie cu ajutorul sfinților Scripturi, pe care are să le interpreteze conform cu conștiința și cu inteligența sa particulară.

Aceia cari susțin astfel de păreri, nu înțeleg nici creștinismul, nici principiul libertății de conștiință.

Creștinismul este o religie descoperită, adevărat un depozit încredințat de Dumnezeu și care trebuie să fie primit și transmis în întregime lui! Un popor, care a primit acest depozit, îl transmite ca pe o moștenire, și generații, care se succed, își transmit această moștenire morală ca o moștenire materială.

Această idee despre transmitere este inerentă celei despre religie revelată; iată pentru ce o vedem dela început strâns legată de revelație. Trebuia să fie așa, căci toți oamenii au fost creați pentru adevăr, și cei mai mulți dintre ei au fost totdeauna și

Erou distins după moarte. Majestatea Sa Monahul a conferit medalia de vitejie clasei I stejarului din regimentul de hovezi nr. 21 Dr. Romul Peșteanu, căzut pe câmpul de onoare.

Atentat împotriva unui principe. Din Viena se știe, că într-una din casele cercului al treilea s'a comis atentat în contra principelui Leopold de Coburg. O fată, artistă cântărească, a invitat prințul la sine și l-a turnat cu vitriol, după aceea a tras asupra-i câteva focuri de revolver. Fată, după aceasta, s'a împușcat pe sine și imediat a căzut moartă. Principele Leopold, — care este fiul principelui Filip de Coburg și al principesei Luiza, — a rămas greu rănit. Atentatoarea a fost trimisă la închisoare. Căuzele atentatului este de natură particulară.

Vagoane din Germania. Numeroase vagoane germane au trecut prin punctul Predeal în România, pentru încălzirea cerealelor românești destinate Germaniei.

Ouă confiscate. În piața din Z greb, ca în alte multe locuri din țară, se urează prețurile în mod înspăimântător, din cauză mai ales că mijlocul de cumpărare de pretutindeni marfa și o transportată în alte părți. Poliția din numărul oraș a silit, că un negustor de alimente adună din împrejurime toate ouăle și le exportează. Până acum a izbutit să expédiere zece țevi cu câte 1400 de ouă. Alte 24 de mii de ouă erau împachetate pentru exportare; dar autoritățile s'au grăbit a le confiscare. În contra negustorului se face acum cercetare. Ouăle confiscate s'au pus la dispoziția publicului cumpărător, bucată cu 12 fileri.

Ședință festivă fine Duminecă 11/24 Octombrie, comitetul parhial al bisericii gr. or. române din Sălăște, împreună cu învățătorii școlilor confesionale gr. or. române din protopresbiteratul Sălăștei, în sala festivă a școlii din Sălăște, din prilejul pensionării învățătorului Iuliu Crișan.

Pierderea la Dardanele. Se constată în *Daily News*, că englezii au pierdut la Dardanele 96.799 oameni, afară de pierderea de pe vasele de război, și afară de pierderile franceze, care nu sânt cunoscut. Este de prisos orice comentariu, zice același ziar englez.

Raportul comitetului reuniunii femeilor române din Mediaș și jur despre starea materială a reuniunii ne arată, că fondul de care dispune reuniunea, e compus din 31.778 cor. bani plasați în obligațiuni și cambii, din 6296 cor. 69 fileri, bani depuși la „A-bina“ și din mobilier în valoare de 210 cor. Incesării s'au făcut în cursul anului în sumă de 3236 cor. 23 fileri, eroagiuni în sumă de 974 cor. 56 fil. Ultima adunare generală a luat raportul la conștiință.

Preved pericoul. Profesorul englez Fisher, dela universitatea din Sheffield, a mărturisit la o prelegere: Săptămânile ce se apropie, vor fi cele mai critice în istoria imperiului britic dela răscoală indică încoace. Îndată ce germanii pun mâna pe calea ferată, care duce peste Serbia și Bulgaria la Dardanele, vor fi în stare să primejduiască întreaga sistem a împărăției engleze în Orient.

vor fi totdeauna în imposibilitate morală de a-l afla prin ei înșiși.

Această idee despre doctrină ereditară nu strică într-nimic libertatea de conștiință, căci cei cari o admit știu pentru ce și împrumută credința lor; ei știu, că o au dela părinții lor, cari au primit-o dela Dumnezeu. Credința lor este o întrebuintare legitimă a libertății lor.

Cât privește pe aceia, cari nu vreau să admită moștenirea ca legitimă, le stă totdeauna în voie să i cerceteze temeiurile, și să o admită sau să o respingă, după cum găsesc argumente mai mult sau mai puțin întemeiate.

Nu există prin urmare nici un fel de contradicție între aceste două principii: religione revelată și libertatea de conștiință.

Cât pentu libertățile de discuție și de conștiință în raport cu guvernele, lumea s'a aruncat într-o mie de discuții nefolositoare și pătimăge. Ni se pare, că putem admite liniștii aceste brze:

Un guvern nu este o ființă chimerică: el e sceltuit dintr-unul sau din mai mulți indivizi. Nu se poate face unui guvern o datorință de a nu avea nici o convingere; el are mai curând datorință opusă. Înă după cum indivizii sunt datorii să respecte libertatea lor reciprocă și să încurjare orice licență, tot așa indivizii și guvernele sunt datorie să se bucure relativ de libertățile lor.

De aici această concluziune, că nici un individ n'are drept să abuzeze de liber-

tațre. Domnul Gheorgha Guiman, prefect de studii la seminarul „Andreian“, din orelel avansării sale în salar, dăruiesc la fondul dăruilor de Crăciun al elevilor dela școala de aplicație seminarială suma de 3 cor.

Foc mare. Ni se scriu următoarele: În 2/15 Oct. c. s'a iscat din neagră din copii un foc în comuna noastră bis. Bărești (angă Hateg). Focul, rjitat de un vânt puternic, a prefăcut în cenușă casele și o mare cantitate de nutreț și bucate alor 12 locuitori. Paguba se urcă la peste 60.000 coroane, iar asigurat a fost foarte puțin.

Italianii despre Serbia. Serie *Secolo*: Serbii au să opună o rezistență vrednică de viteză lor; cu toate acestea nici un italian să nu-și facă iluzii deserte, căci totdeauna la unul din cele trei fronturi se va ivi cea mai mică neizbândă, catastrofa Serbiei este fapt împlinit.

Demonstrații sângeroase. În timpul din urmă s'au întâmplat demonstrații sângeroase în Petrograd. Muncitori și studenți, cu steaguri roșii, au cutreerat străzile capitalei și au cerut convocarea fără întârziere a dumei. Poliția și căzăcimea s'au năpusit asupra mulțimii. Numeroși manifestații sânt grav răniți.

Cules excelent. În comunele din podgoria Aradului, urde s'a terminat culesul viilor, rezultatul obținut a întrecut toate așteptările atât în cantitate, cât și în calitate. De multi ani de zile nu s'a mai pomentionat așa cules, ca acum.

Comandă nouă în America. Ministrul rusesc de finanțe, Bark, a comunicat presei din Petrograd, că împătrita înțelegere a făcut comandă nouă în America în valoare de miliarde, garantând împreună achitarea. Cunoșterea o execută guvernul englez. Bark în sfârșit a mărgăit presa rusească, declarând, că pe viitor Rusia n'are să-și mai trimită aurul în Anglia.

Frica de baloane. După știri sflate de ziare americane, atacul mai nou al Zeppelinelor asupra Londrei a cauzat pagube cu mult mai mari, decât recunosc cercurile oficiale engleze. Dacă mai durează mult războiul, de sigur se va face încercarea unui atac în masă din partea Zeppelinelor. Locuitorii din Londra nu mai pot rămânea indiferenți, căci groaza lor crește gradat cu fiecare nou atac.

Coroane eterne. Domnul Iosif Covrig, c. și r. căpitan al reg. 85, acum pe câmpul de luptă, și soția sa Elena n. Bakos, în loc de conună peritoare pe siera mult iubitei lor cumnată Iustina Covrig n. Măcelariu, dăruiesc 15 cor., din cari 5 cor. la fondul „Azilului-orfelinat“ al Reuniunii române de înmormântare din Sibiu, 5 cor. la fondul „Andreiu baron de Șeguna“ pentru ajutorarea cu preferință a văduvelor și orfanilor, ai oșteșilor noștri căzuți pe câmpul de război, și 5 cor. la „Legatul Victor Petrișor“, al fondului Episcopul Nicolae Popea, pentru ajutorarea copiilor săraci din Vestem, aplicată la meserii, ambele în temeiate de „Reuniunea sodabilor români din Sibiu“. Pentru prinos aduce sincere mulțumite prez dental Reuniunilor: Victor Tordășianu.

Împotriva Bulgariei. Flota antantei, cum se vedește din H ga, prepară o acțiune mai mare împotriva malurilor bulgare. Vasele, care au participat la asediul Dardanelelor, au plecat în mare parte spre Pireu.

Mitrovița. Se apropie actul ultim al dramei sârbești. De aceea guvernul și curtea Sârbeii abea își mai găsesc locul în țara nenorocită. Nu li-a rămas altceva, decât să se retragă deocamdată în apropierea granitei munteneșene. Guvernul sârbesc se adăpostește la Mitrovița, orașul cu patru mii de locuitori, spre sud dela Novibazar, și la câțiva kilometri de Munteșegru.

Bioscopul Apollo. Numai Vineri în 22 Octombrie 1915 n. se va reprezenta următorul program: Zil nemotivat, comic. Tablouri din lumea animalelor, după natură. Moritz șade pe furnicar, comedie. Iubire din tinerețe, dramă colorată în 5 acte. Filmul ne arată o poveste originală din viața poporului olandez Sămbătă și Duminecă: Raiul pierdut, dramă în 3 acte.

† Virgil Onițiu.

La încheierea foii aflăm cu neșpusă durere, că unul dintre cei mai buni fii ai bisericii și ai neamului, Virgil Onițiu, directorul gimnasiului nostru din Brașov, a decedat în cursul nopții trecute, în etate de 51 ani.

Note și impresii.

Consiliul comunal ar vrea să redacteze. S'a găsit în Ungaria un oraș, tocmai Dobriținul, care s'a ocupat cu ideea — cel puțin ciudată — de a redacta prin consiliul său comunal o foaie proprie cotidiană și politică. În acest scop, scriu înseși ziaarele ungurești, s'a preliminat „bagatela“ sumă de o sută de mii coroane din banii comunali.

Fericit și bogat oraș Dobrițin!! Are timp să se gândească cum ar putea să și cheltuiască mai de grabă și mai bine averile!

Publicul său de sigur va fi grozav de edificat, citind zilnic: ce fapte pline de zel, desinteres și abnegație săvârșesc domni consilieri, în truda fetei lor, numai spre binele orașului, al patriei și al națiunii... Așa gazetă, într'adevăr, mai ba!

Știrile inventate. Este cam greu de explicat pentru mulți cititori, cum se face de gazete bucureștene, — de altfel bine redactate, — sânt gata să scoată o ediție specială, tipărită în miez de noapte, și să servească publicului o veste grozavă războinică, primită din svon, sau neprimită de niciieri. Demineata știrea este desmintită prin alte zăre, apărute erăz în ediții speciale. Vestea grozavă s'a plătit cu bani din pungă miilor de cititori, ca și deșmir țirea ei. Sânt, pe semne, ziare care nu se fereșc de a se compromite zilnic.

Așa a făcut *Eposa*, boerescă gazetă, anunțând, că Cernăuții au fost luați de ruși, — de și bine știa, că spune o grosolană minciună.

Au cam trecut vremele, când, — vorbi aluia: C'o minciună boerescă treci în țara ungurească.

O gazetă serioasă își servește rău partidul, când lovind în al treilea izbește și în interesele țării sale.

Poșta redacției.

Dni N. C. in H. Adresa cerută e următoarea: Budapeșt, VIII. Szentk'aly-utca 16.

Dni I. P. in C. Cum să trăiască omul, care suferă de podagră? Se știe că podagră (Gicht) este o boală dureroasă, care se arată ca din senin, și de care pățimesc mii de persoane. Boala este produsă prin faptul că la încheieturile oaselor, la corzile mușchilor, la cartilajul (șgarciul) urechilor și în alte locuri se depun săruri, așa z se le acide urice, care pricinuesc — da' nu totdeauna — dureri extraordinare. Vorba este: Să te ferești cât poți, ca astfel de săruri să se formeze cu grămadă și să rămăie în sânge și în corp. În acest scop se cere multă mișcare corporală (prin această acidele urice oxideză mai departe în corp, adevărat se schimbă și dispar). Oamenii podagrici să iee băi de abur, să încurjare băuturile alcoolice și mâncarea multă de carne; să se nutrească în deosebii cu vegetale. În fiecare zi să mărarci legume (zarzavat) și poame. — De alt fel îți vom împlini dorința și vom continua cu „Șfaturile pentru bătrâni“.

tate față de guvern, tot așa nici un guvern nu trebuie să abuzeze de ea față de un individ.

Că este mai mult, un individ ne putând să-și facă dreptate sieși singur, în caz că libertatea nu-i este respectată, aparține guvernului care reprezintă societatea, dreptul de a face să se respecte libertatea fiecăruia și să împiedece ori și ce fel de licență.

Dacă abuzează însuși de dreptul său, acest abuz este totdeauna mai puțin periculos, decât cel care ar rezulta din principiul, că fie-care poate să-și facă dreptate sieși; cea mai mult, un guvern, care se pune fără de drept, se condamnă însuși și cade prin forța însăși a lucrurilor pentru a face loc altuia mai drept.

Vedem, că prin un studiu exact și aprofundat al lucrurilor ar fi ușor să împăcăm un mare număr de opinii, care la prima privire s'ar părea contradicțoare, și că n'ar ex'sta nici un inconvenient, chiar din punct de vedere politic, să admitem înțaiul cuvânt al deștei revoluțiunii: Libertate, numai cât să se definească în mod clar, exact, creștin.

E de ajuns foarte adeseori să presinti lucrurile cu calmitate și fără patimă, pentru că discuțiunile cele mai infocate să apară fără rușine de a fi; tot așa ar fi și cu cele ce au de obiect libertatea, dacă ar voi lumea să fie justă și logică de o parte și de alta. (Va urma.)

Concurs.

Pe baza ordinului consistorial Nr. 3492 bis, din 1915 pentru întregirea postului de capelan cu drept de succesiune pe lângă veterarul paroh Mihail Zevoian din comuna Telic de cl. II, devenind acest post vacant după moartea fostului cap. Simion Zevoian, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt: Jumătate din venitele stolare și din birul preoțesc fasonate în coala B.

Datorințele: capelanul va fi dator a îndeplini toate afacerile parohiale în conțelegere cu parohul.

Reflecții își vor așterne petițiile lor concursuale instruite conform normelor în vigoare pentru parohii, ear întru cât nu ar competa teologi cu calificațiune de cl. II se admit și cei calificați de clasa III, și cu prealabila încuviințare, se vor prezenta în comună pentru a se face cunoscuți cu poporul.

Hunedoara, la 27 Sept. 1915.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. român al tractului Hunedoara, în conțelegere cu comitetul parohial.

Avram P. Păcurariu
protopresbiter.

Concurs.

Pentru ocuparea postului al II-lea de învățător la școala noastră confesională din Crihalma, protopresbiteratul Cohalmului, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Venitele împreunate cu acest post sunt: salar fundamental 1200 cor., din care 100 cor. dela biserică, iar restul ajutor de stat deja votat, plus gradațiunile de salar prescise de lege. Apoi cvartir liber, grădina de legumi și un echivalent corespunzător pentru lemnele de foc.

Altele îndatorate a forma cu elevii cor în mai multe voci și a cânta cu ei regulat răspunsurile liturgice în Dumineci și sărbători precum și în strană la utrenie. Concurenții liberi de armată vor fi preferați.

Cereri de concurs se vor înainta subscrisului oficiu în termenul indicat.

Cohalm, în 5 Octomvrie 1915.

Oficiul protopresbiterial gr. or. al Cohalmului în conțelegere cu comitetul parohial din Crihalma.

Ioan Bercan
protopop.

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala din Holbav, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în foaia oficioasă „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

- 1. Dela comuna bisericească 400 cor.
- 2. Venit cantoral 200 cor.
- 3. Intregre dela stat 400 cor.
- 4. Relut de cvartir 200 cor.
- 5. Relut de grădina 20 cor.

Învățătorul ales pe lângă celelalte îndatoriri impuse de lege este obligat a îndeplini și serviciul de cantor, să instrueze și în școala de repetiție, să formeze cor cu elevii de școală eventual cu adulții, fără altă remunerațiune.

Concurenții au să-și înainteze cererile instruite conform normelor în vigoare în termenul deschis, subsemnatului oficiu protopresbiterial, și înainte de alegere, a se prezenta poporului în biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântări.

Zernești, în 6 Octomvrie 1915.

Oficiul protopresbiterial gr. or. rom. al tractului Branului în conțelegere cu comitetul parohial concernat.

Ioan Hamsca
protopresb.

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala confesională gr. or. română din comuna Carpinia, tractul protopresbiterial al Abrudului, se publică concurs cu termenul de 20 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Venitele împreunate cu acest post sunt: 1200 cor. anual și anume: 600 cor. dela comuna bisericească din repartiție, 400 cor.

se va cere ajutor dela Ven. Cons. (pentru aceasta sumă comuna bisericească nu ia răspunderea), restul ajutor dela stat încuviințat deja.

Cvartir în natură și re'ut de grădina 20 cor. Cei ce doresc a ocupa acest post să-și înainteze petițiile subsemnatului oficiu în termenul arătat și să se prezenteze în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică spre a cânta și a face cunoștință cu poporul.

Abrud, 1 Octomvrie 1915.

Oficiul protopresbiterial gr. or. român al Abrudului în conțelegere cu comitetul parohial.

Petru Popoviciu
protopresbiter.

Anunț.

S'a redus prețurile cărților:

- 1. Arhiepiscopul și metropolitul Andreiu baron de Șaguna, de N. Popea, arhim. și vic. arhiepiscopesc, dela 5 cor. la 2 cor.
- 2. Memorialul arhiepiscopului și metropolitului Andreiu baron de Șaguna, sau lupetele naționale politice ale românilor 1846-1873, de N. Popea, arhim., vic. arhiep. Tomul I, dela 2 cor. 60 fil. la 2 cor.
- 3. Însemnările unui trecător. Crâmpeie din sbuciumările dela noi, de O. Goga, dela 3 cor. la 1 cor. 50 fil.
- 4. Desvoltarea primatului papal și influința lui asupra creștinătății. Cercetări istorice, de S. Popescu, dela 1 cor. 25 fil. la 50 fil.

Librăria arhidiecezană.

Monografia institutului seminarial teologic-pedagogic „Andreian”

al arhidiecezei gr.-or. rom. din Transilvania de

Dr. Eusebiu R. Roșca,

director.

Se poate procura dela Librăria arhidiecezană din Sibiu sau dela autor cu prețul: Broșată 3 cor. 50 fil. Legată 4 cor. Porto poștal 30 fil.

In editura comisiei administrative a tipografiei arhidiecezane, în traducere românească, făcută de dl Teodor V. Păcățian, redactorul „Telegrafului Român” a apărut:

Evangelia ca bază a vieții,

celebra lucrare a lui G. S. Petrow, în care carte sunt tratate cu multă putere de convingere temele următoare: *Principiile fundamentale ale civilizațiunii. Educarea voinței în spirit creștinesc. Degenerarea morală. Sublimitatea evangheliei. Împărăția lui Dumnezeu.*

Se află în depozit spre vânzare la Librăria arhidiecezană din Sibiu. Prețul unui exemplar e 1 cor. 50 fileri plus 5 fileri porto poștal.

Revânzătorilor li se dă 20% rabat.

A apărut

în editura Comisiei administrative a tipografiei arhidiecezane

Rânduiala Liturgiei și Carte de rugăciune

pentru tinerimea gr.-or. ort. română

în care se cuprind: Rânduiala liturgiei; rugăciune de dimineața; rugăciunea sfintei Treimi; rugăciune către Dumnezeu Fiul; psalmul 50 „Miluște mă Dumnezeu” etc.; Simbolul credinței; tropare de cerere; rugăciunea sfântului Efreim; rugăciunile mesei; rugăciune de toate zilele către Născătoarea de Dumnezeu; rugăciune către sfântul Nicolae; rugăciune înainte de mărturisire; rugăciunile înainte de împărtășirea cu s. cumincătură ale marelui Vasile și Ioan gură de aur; rugăciuni după împărtășirea cu s. cumincătură; rugăciunile de seara și rugăciunea cinstitiei cruci.

Se află în depozit spre vânzare la Librăria arhidiecezană, și se vinde legată frumos, în culoare roșie, cu 40 fileri.

Format plăcut, mic, pentru a se putea purta și în buzunar.

Revânzătorilor li se dă rabat 20%.

ICOANE SFINTE

pictură de mână în oleu, pe pânză, în orișicare mărime, pe lângă prețurile cele mai moderate ofere:

Librăria Tipografiei arhidiecezane
Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 45

- I. Adormirea Maicei Domnului
- Bunavestire
- Nașterea Domnului Iisus Christos
- Fuga la Egipt
- Iisus în biserică de 12 ani
- La nunta din Cana
- Iisus pe mare
- Învieerea lui Lazar
- Schimbarea la față
- Răstignirea lui Iisus Christos
- Punerea în mormânt
- Învieerea Domnului
- Înălțarea — Floriile
- Tăierea împrejur
- Nașterea Maicei Domnului
- Pogorârea Duhului sfânt
- Nașterea sfântului Ioan Botezător
- Grigorie, Vasilie și Ioan
- Adormirea sfintei Ane
- Afiarea capului sf. Ioan Botezător

- II. Iisus pe Cruce
- Înălțarea sfintei cruci
- Ilie prorocul în carul de foc
- Tăierea capului sfântului Ioan
- P. Grigorie teologul
- Sf. Vasilie

- III. Botezul Domnului
- Constantin și Elena
- Sfântul Dumtru călare
- Sfântul George
- Maica Domnului
- Petru și Pavel
- Arhanghelii Mihail și Gavriil
- P. Ioan Gură de aur
- PP. Ioachim și Ana

- IV. Arhangelul Mihail
- Gavriil
- Apostol ori-care
- Domnul Christos
- Iisus în muntele Maslinilor
- Sfântul Dumtru
- Sfântul George
- Ilie Prorocul
- Ioan în pustie
- Sfântul Nicolae
- Simeon
- Andreiu
- Evangelistul Ioan
- Luca
- Marcu
- Mateiu
- Prorocul Zaharia
- Apostolul Iacob
- Filip

	Grupa I.					Grupa II.					Grupa III.					și Icoane din Grupa IV.					
	Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					
	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	
foarte fine Cor.	39-20	44-80	58-80	81-20	106-40	35-—	40-60	51-80	70-—	89-60	30-80	37-80	46-20	61-60	78-40	28-—	34-60	42-—	56-—	70-—	cor. foarte fine.
fine . . .	26-60	29-40	46-20	56-—	72-50	23-10	27-30	40-60	49-—	65-80	20-30	23-80	35-—	43-40	60-20	18-20	21-—	30-80	39-20	56-—	„ fine.
simple . . .	14-—	16-10	18-20	26-50	36-40	12-60	14-—	16-10	23-80	32-20	11-20	11-90	14-—	21-70	29-40	9-80	10-50	11-90	60	26-60	„ simple.

Prețurile indicate în șema de sus sunt a se înțelege numai la icoane pictate pe pânză și fără cadre (rame). La dorință se pictează însă și pe lemn, tînichia și aluminiu.

Deasemenea și cu angajamentul pentru prapori din orișice fel de materie și de orișice culoare pe lângă condițiile cele mai favorabile